

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Šolski center Velenje
Šola za storitvene dejavnosti
Trg mladosti 3, 3320 Velenje

VELENJE – MESTO S SRCEM

Tekmovanje Turistični vodnik 2025

Nives Klisarić, 2.GTT

Mentor: Marko Gams, mag. posl. ved

Velenje, maj 2025

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	3
2 PREDSTAVITEV VELENJA	3
2.2. OPIS in LEGA	4
3 POTEK VODENJA	5
4 ČASOVNICA VODENEGA OGLEDA	10
5 GLAVNE ZNAMENITOSTI VELENJA	11
5.1 VELENJSKI GRAD	11
5.2 TITOV TRG	11
5.3 HIŠA MINERALOV	12
5.4 DOM KULTURE	12
6 INFORMACIJE ZA SAMOSTOJNI OGLED ZNAMENITOSTI	13
7 ZAKLJUČEK	13
8 VIRI	14
9 PREDLOG ENODNEVNEGA IZLETA ZA MLADE PO VELENJU	15
PRILOGE	16

KAZALO SLIK

Slika 1: Vila Bianca	5
Slika 2: Vila Rožle v Sončnem parku	6
Slika 3: Pogled na Sončni park z vrha	7
Slika 4: Igrišče v Sončnem parku	7
Slika 5: Sprehajalna pot okoli Škalskega jezera	8
Slika 6: Škalsko jezero v dolini	8
Slika 7: Moj sprehod na Vodemlo, (lastni arhiv)	9
Slika 8: Letni kino ob Škalskem jezeru	15
Slika 9: Vodemla Trails kolesarske poti	16
Slika 10: Vista park Velenje	17
Slika 11: Promenada Velenje	17
Slika 12: Kulturni dom	18
Slika 13: Grad Velenje	18
Slika 14: Velenjska plaža	18
Slika 15: Kip rudarja	19

1 UVOD

Za pripravo vodenja po Velenju sem se odločila zaradi mojega navdušenja do narave in raziskovanja. Večina vodenj po Velenju poteka po mestu, jaz pa želim obiskovalcem pokazati tudi naš delček narave, ki ga ne poznajo tako dobro kot Velenje, ki je sicer znano zlasti kot industrijsko mesto. Zamislila sem si vodenje, ki poteka bolj izven mestnega središča in vključuje sprehajalne poti, naravo in razgledne točke, kjer se obiskovalci spočijejo in naberejo energijo. Velenje je mesto sredi prečudovite narave, ki je vredna ogleda. Je idealno za sprehode okoli jezer, zlasti sta za rekreacijo primerni Škalsko in Velenjsko jezero. Znano je po raznolikih pokrajinah kot so hribi in doline, ki so primerni za pohodništvo in kolesarjenje. Poleg tega pa ga obdajajo tudi reke in potoki, ki tečejo skozi dolino. Velenje kot destinacija je odlična izbira za ljudi, ki iščejo oddih v naravi in rekreacijo, zato ste vljudno vabljeni, da se nam pridružite na potepu po naravi v Velenju in njegovi okolici!

2 PREDSTAVITEV VELENJA

2.1. Zgodovina

Velenje je mesto, ki so mu rekli čudež, saj preide od delavske kolonije do »idealnega« mesta. Je mlado mesto, čeprav prve pisne omembe segajo v 13. stoletje. 20. septembra 1959 so svečano odprli novo središče in takrat Velenje praznuje rojstni dan. Ostanki, ki so bili najdeni v Šaleški dolini, nam pričajo, da je bila dolina naseljena že v davni preteklosti. V Mornovi zijalki pri Šoštanju in jami Špehovki pri Hudi luknji so izkopali ostanke naselbine prazgodovinskega človeka, v Bevčah in na Plešivcu prazgodovinske predmete. Ostanki iz rimskega obdobja pa kažejo, da je bila v tem času na prostoru današnje Šaleške doline rimska naselbina. Območje današnjega Velenja je bilo prvič omenjeno leta 1250, trg Velenje se v dokumentih prvič omenja leta 1264, nad starim trškim jedrom pa že stoletja gospoduje grad, ki je v zgodovinskih virih prvič omenjen leta 1270.

V 16. stoletju je Šaleška dolina postala eno od središč protestantskega življenja na Štajerskem. Največja pridobitev tega časa je bila šola, ki so jo v Velenju ustanovili protestantje. V srednjem veku je bila Šaleška dolina zaradi velikega števila gradov (preko 20) znana tudi kot »dolina gradov«, ime pa se je ohranilo vse do danes.

Leta 1801 je v Velenju izbruhnil velik požar, ki je upepelil celotni trg, skupaj s cerkvijo sv. Marije. Velenje je v tem obdobju predstavljalo le majhen trg, ki je po velikosti zaostajal za Šoštanjem. Nekoliko močnejši gospodarski razmah je Velenje doživelo šele konec 19. in v začetku 20. stoletja, ko so v bližini Velenja odprli premogovnik. Premogovništvo je na razvoj trga sicer vplivalo le posredno, saj Velenje v tem času še ni bila rudarska naselbina. Predvsem po letu 1950 se je ob bistveno povečanih zahtevah po premogu vedno bolj kazala potreba po postavitvi novega, bolj ambicioznega naselja, ki naj bi nadomestilo sprva pretežno načrtovane petorčke in vrstne hiške z vrti. Z gradnjo naselja za rudarje se je začelo kmalu po koncu vojne, velik pospešek pa je gradnja in zasnova bodočega naselja dobila s prihodom novega direktorja Rudnika Velenje, Ernesta Žganka – Nestla. Ob sodelovanju projektantov Slovenija projekta iz Ljubljane z arhitekti Trenzem, Strmeckim in Gasparijem se je namesto spalnega rudarskega naselja začelo oblikovati sodobno mesto z javnim programom (šole, vrtci, zdravstveni dom, hotel, trgovine ipd.), ki naj bi zagotovilo domovanje za približno 30.000 prebivalcev. Gradnja

takega mesta kljub udarniškem delu rudarjev ni bila mogoča brez močne politične podpore, za katero je med drugimi skrbel tedanji minister za težko industrijo v zvezni vladi SFR Jugoslavije in takrat z najvišjimi državnimi odlikovanji odlikovan politik Franc Leskovšek – Luka. **20. septembra 1959** so svečano odprli novo središče mesta Velenje in na ta dan v Mestni občini Velenje praznujemo svoj občinski praznik. Gradnja mesta se je intenzivno nadaljevala tudi v naslednjih desetletjih, ki pa so s sabo prinesla nove izzive in potrebe. V dolini je nastalo novo podjetje za izdelavo gospodinjskih aparatov Gorenje, ki je s svojo hitro rastjo bistveno povečalo potrebe po delavcih, sledila je potreba po novih stanovanjih, v polnem zamahu je bila motorizacija prebivalstva. Lokalno gradbeno podjetje Vegrad je uvedlo nov način gradnje s tunnelskimi opaži, ki je omogočal hitro in potresno varno gradnjo z armiranim betonom, ta pa je določenim predelom mesta nadel nov arhitekturni izraz. Nastale so nove soseke, precej se je spremenilo cestno omrežje. Danes je mesto s približno 30.000 prebivalci doseglo meje planiranega razvoja. Ob pogledu nazaj se z občudovanjem oziramo na prehojeno pot, ko je našim staršem nekaj skromnih naselij, »raztrošenih« po vzhodnem delu Šaleške doline, z zagnanostjo, odrekanjem in izkoriščanjem političnih razmer uspelo strniti v danes osmo največje mesto v Sloveniji.

[\(https://www.velenje.si/o-velenju/zgodovina-mesta/\)](https://www.velenje.si/o-velenju/zgodovina-mesta/)

[\(https://muzej-velenje.si/muzej_velenje/ko-je-velenje-postajalo-mesto/\)](https://muzej-velenje.si/muzej_velenje/ko-je-velenje-postajalo-mesto/)

2.2. OPIS in LEGA

Mesto Velenje – mesto je od leta 1959 – leži v Velenjski kotlini, kar je pravzaprav drugo ime za Šaleško dolino. Na severu in vzhodu mesto omejujejo skrajni obronki Karavank s Paškim Kozjakom kot najvišjim vrhom (1272 m), na zahodu sega mesto do predgorja Savinjskih Alp, na jugu pa ga obdaja Ložniško gričevje. Skozi mesto teče reka Paka, ki tu z leve strani dobi več pritokov (Trebušnico, Veriželj in Slatino). V tej kotlini je leta 1991 živel nekaj več kot 42.000 prebivalcev od tega 72 odstotkov v mestu Velenje, ostali pa v 22 naseljih. Danes je Velenje razčlenjeno na več mestnih četrti, vključuje pa tudi prej samostojna naselja Pesje, Konovo, Šalek in Preloge. Pri tem je nenavadno, da se novo nastajajoče mesto ni navezalo na staro trško jedro, ki je zato postopoma propadalo in so ga šele pred kratkim obnovili. Hiše s trgovinami in gostilnami v pritličjih, so dobile nova pročelja. Sicer pa je očitno, da so urbanisti zasnovali mesto Velenje kot modernistično vrtno mesto s svetlimi in sončnimi stanovanji sredi zelenja. Hkrati je mesto tudi nadpovprečno storitveno opremljeno, na ravni pokrajinskega središča, saj njegovi prebivalci uživajo dokaj visoko življenjsko raven.

[\(https://www.kam.si/velenje/#Velenje_danes\)](https://www.kam.si/velenje/#Velenje_danes)

Velenje leži v vzhodni polovici Šaleške doline ob dolinskem delu reke Pake. Mesto pokriva večji del nižje ležeče vzhodne polovice Šaleške doline in se je v svojem razvoju zadnjih petdeset let razširilo med nekdanjimi naselji in zaselki Škale, Stara vas, Staro Velenje, Šalek in Šmartno. Vzhodna meja občine poteka po Dobrnskem podolju, preko potoka Pirešica, proti jugu na Ponikovsko planoto in Ložniško gričevje. Zahodna meja občine razpolovi Šaleško dolino v smeri sever-jug na območju nekdanje vasi Preloge, kjer danes pod dolinskim dnom poteka v Premogovniku Velenje najintenzivnejši odkop lignita in kjer meji na Občino Šoštanj. Meja se nadaljuje po spodnjem toku potoka Velunja do podnožja Graške Gore. Mesto Velenje je s svojo moderno arhitekturno zasnovo drugačno od drugih slovenskih mest. V njem očarajo sodobne stavbe z ravnimi strehami, velike zelenice, mogočna drevesa in lepo urejene cvetlične gredice.

Velenje je mesto v parku, mesto zelenjain številnih s soncem obsijanih dni. Narava v Velenju očara na vsakem koraku. Najmlajšeslovensko mesto je danes šesto največje mesto v Sloveniji. Še vedno raste in se razvija. Jemesto z vizijo in mladostno energijo. »Velenje je lepo, ko se prebujata, še lepše, ko je čezdan polno življenja, pa tudi, ko se zvečer umiri in zaspi. Vsak dan, preživet v njem, jeposebno doživetje«.

(<https://www.velenje.si/o-velenju/predstavitev>)

3 POTEK VODENJA

1. odsek VILA BIANCA – Stari trg (20min)

Obiskovalce pričakam pred Vilo Bianco, kjer jih pozdravim in se predstavim. Povprašam jih glede možnih težav z zdravjem, katere bi lahko vplivale na potek vodenja, nato **jih povabim**, da si od vožnje na kratko odpočijejo in se osvežijo pred začetkom ogleda. Po kratkem počitku gostom predstavim potek vodenja. **Pričnem pred vhodom v Vilo Bianco**, kjer jo predstavim.

Sodobno prenovljena reprezentančna vila Bianca nas pozdravi na vhodu v Velenje, pod Velenjskim gradom. Vila Bianca je dobila ime po grofici Bianci Adamovich, ki je živelata tu v 19. stoletju. V vili domuje Turistično-informacijski center Velenje, ki obiskovalce seznanja s turistično ponudbo Velenja in regije, ponuja nam turistične spominke in promocijska darila. V galerijskem delu vile razstavljajo mladi akademski slikarji iz Velenja in drugi umetniki. Prav tako se v vili nahajata tudi pisarna Evropske prestolnice kulture 2012 za partnersko mesto Velenje.

Vila Bianca je prostor za različne priložnosti. Edinstven ambient v Vili Bianca je primeren za različne priložnosti: raznovrstne kulturne prireditve, koncerte, poslovna srečanja, konference, poroke, itd. Veličastno okolje in stari del mesta jim dajeta poseben pridih žlahtnosti.

(<http://muzej.rlv.si/si/295>)

(<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/vila-bianca-3/>)

Slika 1: Vila Bianca

2. odsek SONČNI PARK (30min)

Sledi sprehod do Sončnega parka, do katerega je približno 20min hoje. Sončni park je **edinstvena mikro-turistična destinacija**, zasnovana posebej za družine z otroki in ljubitelje športa. Na enem mestu združuje aktivno preživljanje prostega časa, sprostitvev v

naravi in bogato ponudbo doživetij, ki spodbujajo gibanje, raziskovanje in medgeneracijsko povezovanje. Ponuja razne **športne aktivnosti** kot je odbojka na mivki, balinanje, košarka, pozimi drsanje in hokej na ledu, poleti kotalkanje in rolanje.

Sončni park je bil eden **prvih večjih projektov** urejanja in nove rabe ugrednin v Šaleški dolini. Sprva so ga imenovali **Ljudski park**, torej park, ki naj bo namenjen vsem ljudem. Med Velenjčani pa se ga je prijelo tudi ime **Park žena**, saj so park v veliki meri uredile žene velenjskih rudarjev. Nastal je na degradiranem območju, na mestu, kjer je bilo sprva načrtovano novo središče mesta Velenje. Danes je Sončni park med drugim prva postaja tematske arhitekturne poti po Velenju "**Sprehod skozi mesto moderne**". Sončni park je varovano območje vrtno-arhitekturne dediščine, posajenih je bilo več kot 170 vrst rastlin. Ob odprtju pa se ni ponašal le z bogato zasaditvijo, ampak tudi z umetnim jezercem, s ploščadjo, z glasbenim paviljonom, vodometom, s sprehajališčem pod ozelenjeno pergolo, z visokim jamborom, aluminijastim obeliskom, bazenčkom z mozaikom in labirintom.

Stavba, ki stoji v parku, se je potem, ko je v njej nekaj časa domoval otroški vrtec z imenom Rožle, prijelo ime **Vila Rožle**. Zdaj je Vila Rožle **sedež Medobčinske zveze prijateljev mladine Velenje**, v kateri danes izvajamo številne programe, kot so Šola za starše, tečaj Lego robotike, pustna ustvarjalnica in še veliko več. Ponujamo tudi veliko možnosti za prosti čas in sodelovanje v društvih. Tako je v parku, zgrajenem z udarniškim delom, spet doma tudi prostovoljstvo.

Slika 2: Vila Rožle v Sončnem parku

Obiskovalce **seznamimo**, da si lahko v Vili Rožle ogledajo razstavo z naslovom **Sončne zgodbe mladega mesta**, s katero predstavljamo Sončni park in njegovo zgodovino. Pot nadaljujemo do Škalskega jezera.

(https://muzej-velenje.si/muzej_velenje/sonce-zgodbe-mladega-mesta/)

(<https://savinjska.kupujlokalno.si/vredno-ogleda/soncni-park.html>)

(https://www.mojastoritev.si/mladinska%20organizacija/medobcinska-zveza-prijateljev-mladine-velenje-vila-rozle-mladinska-organizacija/object_35484)

Slika 3: Pogled na Sončni park z vrha

Slika 4: Igrišče v Sončnem parku

3. odsek ŠKALSKO JEZERO (45min)

Sledi sprehod mimo sončnega parka, do ogleda **Škalskega jezera**, ki je oddaljen približno 15min. **Povemo**, da na severozahodnem robu mesta Velenje, za zadnjimi hišami, industrijskimi objekti in športnim parkom leži idilično **Škalsko jezero**, **najmanjše** in **najstarejše** ugrezninsko jezero v Šaleški dolini. Širok nasip ga na zahodni strani loči od skoraj desetkrat večjega **Velenjskega jezera**. Na severni in vzhodni strani pa ga obdajajo travnati griči in gozdne površine, ki so s svojimi barvami in odsevi na vodni površini paša za oči v vseh letnih časih. Imeli bodo priložnost videti labode in druge ptice, morda tudi konje z bližnje konjereje. S pomočjo aplikacije Škalsko jezero in zgodbe potopljene vasi pa lahko spoznajo zgodovino in zanimivosti tega območja.

Nastanek Škalskega jezera je povezan z izkopavanjem premoga in posledično ugreznin, ki jih je zalila voda. Pod gladino Velenjskega in Škalskega jezera je ostalo tudi šest zaselkov oz. delov zaselkov. Sprva neugledni »Špičkov tajht« se je v drugi polovici 20. stoletja spremenil v lepo urejen in dobro obiskan turistični center, pravi mali Bled, ki je skoraj 20 let privabljal obiskovalce od blizu in daleč. V tem času je jezero nosilo ime Turistično oz. Velenjsko, danes pa je znano pod imenom **Škalsko jezero**. Letos mineva 72 let od

slavnostnega odprtja tega turističnega centra. V naslednjih letih so bili zgrajeni še letni kino, bungalovi in kamp, igrišče za mini golf in športna igrišča.

Mladinski center Velenje skupaj s partnerji pripravlja v **Letnem kinu ob Škalskem jezeru** raznovrstne dogodke, ki so ga leta 2009 mladi Velenjčani v okviru mladinske prostovoljne delovne brigade očistili, saj je bil zapuščen in deloma zasut več kot 30 let. Tako je postal **priljubljeno zbirališče mladih**, predvsem **v poletnem času**. Okoli njega pa je speljana zelo priljubljena **sprehajalna** ali **tekaška pot**, odvisno od našega namena, s številnimi učnimi tablami in rekreacijskimi napravami. Ob poti je veliko klopi, na katerih najdeš svoj kotiček za meditacijo. Znano pa je tudi po Ribiški družini Velenje, saj je primerno za športni ribolov. Skupaj s preostalima jezeroma so Šaleška jezera postala **biser Velenja** in magnet, ki privablja obiskovalce tudi iz ostalih krajev po Sloveniji. Obiskovalce seznanimo tudi z Ribiško kočjo, kjer bodo imeli glavni odmor za oddih in sprostitvev preden se odpravimo na glavno točko tega vodenja.

(<https://vnaravi.si/velenjska/skalsko-jezero>)

(<https://lipovlist.turisticna-zveza.si/skalsko-jezero/>)

Slika 5: Sprehajalna pot okoli Škalskega jezera

Slika 6: Škalsko jezero v dolini

4. odsek VODEMLA (skupen čas hoje: 3h)

Odpravimo se na **Vodemlo - čudovita razgledna točka nad Šaleškimi jezeri. Je idealna za oddih v naravi in popolno sprostitev**, kjer lahko uživate v miru. Pot bomo začeli s sprehodom po sprehajalni potki okoli Škalskega jezera, kjer bomo uživali ob pogledu na naravo in jezero vse dokler se ne bomo usmerili proti gradu Turn. Ko prispemo, bodo gosti imeli nekaj minut za ogled po želji. Pred odhodom proti Vodemli, jim najprej predstavimo še opis poti.

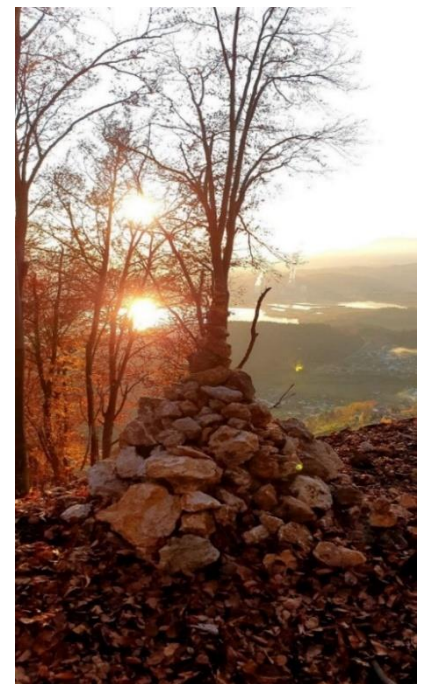
Vodemla je vzpetina, ki se na eni strani dviga nad Pako pri Velenju, na drugi strani pa nad Velenjsko kotlino. Od gradu Turn bomo hodili po cesti, ki vodi do Konovega, vse do Šenbrica. Iz središča naselja Šenbric se usmeriš proti cerkvi Sv. Brica, takoj za njo pa zavijemo levo na pešpot, ki vodi v klanec. Pot je sprva asfaltirana, kasneje pa preide v gozdno stezo. Do 780m visokega Skalnega vrha vodi več poti, za nas pa bo zanimiva predvsem **Sončna pot**, ki je označena z markacijami v obliki sončka. Sončna pot sicer krožno povezuje Lubelo, Vodemlo, Stropnico in Smodivnik. Pot vodi skozi gozdove in travnike, kar **omogoča obiskovalcem stik z naravo in lokalno dediščino**.

Nadaljujete po označeni pešpoti proti vrhu Vodemle. Sledite rumenim markacijam, ki vas bodo vodile mimo Skalnega vrha do razgledišča. Tam se nahaja poseka, kjer se nam bo odprl lep razgled na Šaleško dolino in na okoliško hribovje. Vidno je posavsko hribovje (od Gozdnika do Čemšeniške planine), Gora Oljka, Golte, Smrekovec, Raduha in Peca. Do vrha bomo hodili približno 1h. Ko prispemo, bodo gosti imeli čas za sprostitev ob čudovitem razgledu.

Za pot domov, bomo ponovno sledili rumenim markacijam (sončkom) in se po grebenski poti spustili nazaj dol. Zaradi dokaj strme poti **bo potrebno nekaj previdnosti pri sestopu**. Do Šenbrica gremo po poti pod Vodemlo, nato pa spet v gozd in po gozdni poti nazaj v Velenje. Pohod se zaključi v Velenju, pri muzeju premogovništva.

(<https://www.visitsaleska.si/sl/aktivni-namig-za-vikend-gremo-na-vodemlo/>)

(https://mojajezera.si/seznam_mojih_hribov/1036/vodemla/)

Slika 7: Moj sprehod na Vodemlo, (lastni arhiv)

5. odsek MUZEJ PREMOGOVIŠTVA (15min)

Po daljšem sprehodu na Vodemlo, smo se spustili proti eni izmed najbolj prepoznavnih znamenitosti Velenja – **Muzeju premogovništva Slovenije**. Od samega vrha nas je do tja ločila približno ena ura in pol hoje.

Povemo, da je Muzej premogovništva Slovenije eden najbolj atraktivnih muzejev premogovništva v Evropi. Nahaja se v 180m globoko v Starem Jašku ob Velenjskem jezeru. Muzej prikazuje delo in življenje rudarjev nekoč in danes. Muzej je urejen na približno enem kilometru rogov, do katerih se dostopa s 140 let starim dvigalom, katerega pogonski mehanizem - parni stroj je ohranjen v stolpu Starega jaška. Različna prizorišča iz življenja in dela rudarjev, ki jih upodablja 20 izjemnih scen in 15 zanimivih lutk, oživijo s pomočjo sodobne avdiovizualne opreme. Ura in pol vznemirljivega potovanja, v katerem je moč spoznati mehanizacijo jamskih prostorov iz zadnjih desetletij razvoja velenjskega Premogovnika, je sklenjena z vožnjo z vlakom po podzemni železnici. Muzej je povezan z danes aktivnimi, 50 km dolgimi rovi Premogovnika Velenje.

(<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/muzej-premogovnistva-slovenije/>)

Zahvalimo se za obisk in obiskovalce lepo povabimo k ponovnemu obisku Velenja.

4 ČASOVNICA VODENEGA OGLEDA

Ura, čas	Lokacija	Vsebina
9.00 Ura pričetka se lahko spremeni po dogovoru.	Pred Vilo Bianco	Predstavitve in pozdrav, kratka predstavitev Vile Bianca
9.20	Sprehod do Sončnega parka	Predstavitve naravne dediščine ob poti
9.40	Sončni park	Predstavitve Sončnega parka in Vile Rožle
10.10	Sprehod do Škalskega jezera	Predstavitve naravne dediščine ob poti
10.25	Škalsko jezero in Ribiška koča	Predstavitve območja jezer, Škalskega jezera in prosti čas za malico v Ribiški koči
11.10	Škalsko jezero	Odhod do gradu Turn
11.40	Pri gradu Turn	Predstavitve poti na Vodemlo, predstavitev gradu Turn
11.55	Odhod na vrh Vodemle	Orientiramo se po markacijah v obliki sončka
12.55	Vrh Vodemle	Počitek, razgled nad Šaleško dolino

13.15	Odhod z vrha	Pohodniške smernice
15.00	Muzej premogovništva Slovenije	Kratka predstavitev Muzeja premogovništva Slovenije
15.15	Zaključek vodenja	Goste pričaka avtobus, zahvalimo se jim za obisk in sodelovanje

5 GLAVNE ZNAMENITOSTI VELENJA

5.1 VELENJSKI GRAD

Velenjski grad, prvič omenjen leta 1270, je najlepše ohranjen renesančni grad v Sloveniji. Njegovo jedro je bilo postavljeno v 13. stoletju, večji del današnje podobe pa je dobil tri stoletja pozneje, ko so med drugim zgradili notranje arkadno dvorišče ter večji del slikovitega obzidja s stolpi in mogočno renesančno rondelo. Grad so pogosto dograjevali, današnjo renesančno podobo z obrambnim obzidjem, v katerem izstopa velika rondela z ohranjenimi strelnimi linami in izlivnicami za vrelo smolo, pa je dobil pod družino Wagen von Wagenberg sredi 16. st. O tem priča letnica 1558 na portalu vhodnih vrat. Danes je grad popolnoma obnovljen. V prostorih gradu se nahaja 11 stalnih zbirk Muzeja Velenje, med katerimi je edinstvena zbirka afriške umetnosti češkega akademskega kiparja Františka Foita. V prostorih nekdanje konjušnice hranijo ostanke mastodonta, najdene v neposredni bližini Velenja, v grajski kapeli pa zbirko baročne umetnosti iz porušene cerkve sv. Jurija v Škalah. Ena od sob je namenjena priložnostnim razstavam. Enote muzeja Velenje so tudi Hiša mineralov, Kavčnikova domačija v Zavodnjah, Spominska soba 14. divizije na Graški Gori, Spominska soba podpisa kapitulacije v Topolšici, Ekomuzej Grilova domačija v Vinski Gori, Muzej usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju.

[\(https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/velenjski-grad/\)](https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/velenjski-grad/)

[\(https://www.velenje.si/o-velenju/dediscina/gradovi/\)](https://www.velenje.si/o-velenju/dediscina/gradovi/)

5.2 TITOV TRG

Titov trg je osrednji prostor v mestu, ki ima za občane Velenja simbolno in kulturno vrednost ter je neločljivo povezan z razvojem Velenja. Je eden najbolj impresivnih mestnih trgov iz socialističnega obdobja na območju celotne bivše Jugoslavije. Osnovni načrti za modernizacijo Velenja so bili v osnovi precej skromni, vendar, ko je Tito izvedel za ambicioznega direktorja velenjskega rudnika lignita Nestla Žganka, ki je podvojil donos rudnika, znižal proizvodne stroške in zvišal profit, vse to v zelo kratkem obdobju nekaj let, so se njegovi načrte za Velenje spremenili. Spomenik Josipu Brozu – Titu stoji na Titovem trgu, ki prav tako nosi njegovo ime. V načrtih za mogočno širitev in urbanizacijo mesta se je znašel Titov trg, ki je kljub času vse do danes obdržal skorajda svojo prvotno podobo. Tukaj so se zvrstili številni pomembni dogodki in praznovanja, prav tako pa služil kot kulisa številnim pomembnim političnim srečanjem.

[\(https://www.visitsaleska.si/sl/velenje-in-tito/\)](https://www.visitsaleska.si/sl/velenje-in-tito/)

5.3 HIŠA MINERALOV

Muzej hiše mineralov predstavlja geološko zbirko mineralov sveta in obsežno zbirko mineralov s področja Slovenije. Hiša mineralov je zrasla iz bogate zasebne zbirke Velenjčana Jožeta Rihtarja, ki se z zbiranjem mineralov ljubiteljsko ukvarja že vrsto let. Danes je v Hiši mineralov na ogled več kot 12.000 različnih mineralov. V zbirki je edinstveni kos jantarja, ki je bil najden v Premogovniku Velenje leta 2008. Poleg zbirke mineralov predstavlja Hiša mineralov tudi **gemološko zbirko dragih kamnov**. Zbirka ima tudi pester izbor mineralov, ki žarijo v vsem svojem blišču pod ultravijolično svetlobo. Prav tako je muzej opremljen z multimedijsko predstavitvijo, organizacijo različnih delavnic, gostujočimi zbirkami zasebnih zbirateljev in ostalih muzejev pa tudi s prilagojenim dostopom v samo zgradbo.

(<https://app.ar-tour.com/guides/velenje-1/hisa-mineralov.aspx>)

5.4 DOM KULTURE

Dom kulture stoji na severozahodni strani osrednjega velenjskega trga in ga s svojim pročeljem, ki ga krasi relief akademskega kiparja Stojana Batiča, vidno sooblikuje. Gre za trg, ki ga soustvarjajo moderno oblikovane stavbe javnega značaja. Objekt Doma kulture, avtorsko delo arhitekta Otona Gasparija, sodi med pomembne dosežke povojne arhitekturne ustvarjalnosti. **Zgradili so ga leta 1959**, slovesnost ob odprtju pa je potekala 29. novembra 1960. Kakovost objekta se odraža tako v notranjščini kot v zunanjščini in se kaže v izbiri bogatih in kvalitetnih materialov ter v avtorskem, izjemno natančnem oblikovanju, ki posebno pozornost posveča prav detajlom. Zanimiva so stranska stopnišča, grafika stranskih fasad ter mozaik Rika Debenjaka. Stavba je obdana z marmorjem in raznobarnim steklom. **Leta 2004 se je pričela temeljita obnova objekta**, ki se je zaključila konec leta 2006. Danes v stavbi Doma kulture deluje javni zavod Festival Velenje, ki organizira številne kulturne, gledališke, glasbene, kinematografske prireditve ter sejemske in kongresne dejavnosti. Že od leta 1990 pripravljajo največji večdnevni otroški festival v Sloveniji, Pikin festival, prav tako pa v zavodu delujeta Plesni teater Velenje in Lutkovno gledališče Velenje. Dom kulture Velenje zato upravičeno velja za kulturno središče enega izmed mlajših slovenskih mest.

(<http://www.dedi.si/dediscina/324-dom-kulture-velenje>)

6 INFORMACIJE ZA SAMOSTOJNI OGLED ZNAMENITOSTI

VELENJSKI GRAD

Ljubljanska cesta 54, 3320 Velenje

Telefon: 03 898 26 30

E-pošta: info@muzej-velenje.si

Spletna stran: <https://muzej-velenje.si/>

HIŠA MINERALOV

Stari trg 19, 3320 Velenje

Telefon: 030-466-050

Spletna stran: https://muzej-velenje.si/muzej_velenje/hisa-mineralov/

TITOV TRG

Titov trg 1, 3320 Velenje

Mestna občina Velenje

Telefon: 03/8961-600

Spletna stran: <https://www.visitsaleska.si/sl/velenje-in-tito/>

DOM KULTURE

Titov trg 4, 3320 Velenje

Telefon: +386 38 982 570

Spletna stran: <http://www.festival-velenje.si>

7 ZAKLJUČEK

Za izdelavo naloge sem se naučila veliko o Velenju, saj sem si zamislila tematsko pot, ki sem jo tudi sama prehodila. Glavni cilj izdelave seminarske naloge je bil, da zlasti mlade spodbudim za obisk narave, jih odpeljem v naravo ter jim naravo približam. Menim, da je pomembno, da obiskovalci vidijo, da je tudi v okolici mest lepa narava. V mojem predlogu vodenega ogleda Velenja popeljem obiskovalce zlasti po naravi. Pričakam jih pred Vilo Bianco, kjer jim podam nekaj osnovnih informacij o poteku dneva. Pot nas vodi mimo Sončnega parka in Škalskega jezera, kjer se v naravnem okolju odpočijemo in se pripravimo na daljši pohod. Vrhunec vodenega ogleda je hrib Vodemla, kjer se ponuja najlepši panoramski pogled na Velenje in Šaleško dolino. Ogled zaključimo pri Muzeju premogovništva Slovenije, kjer se seznanimo s povezavo med naravni bogastvom in industrijskim okoljem Velenja.

Vljudno vabljeni v naravo v Velenje!

8 VIRI

<https://www.venenje.si/o-venenju/zgodovina-mesta/>
https://muzej-venenje.si/muzej_venenje/ko-je-venenje-postajalo-mesto/
https://www.kam.si/venenje/#Velenje_danes
<https://www.venenje.si/o-venenju/predstavitev>
<http://muzej.rlv.si/si/295>
<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/vila-bianca-3/>
https://muzej-venenje.si/muzej_venenje/sonce-zgodbe-mladega-mesta/
<https://savinjska.kupujlokalno.si/vredno-ogleda/soncni-park.html>
https://www.mojastoritev.si/mladinska%20organizacija/medobcinska-zveza-prijateljev-mladine-venenje-vila-rozle-mladinska-organizacija/object_35484
<https://vnaravi.si/venenjska/skalsko-jezero>
<https://lipovlist.turisticna-zveza.si/skalsko-jezero/>
<https://www.visitsaleska.si/sl/aktivni-namig-za-vikend-gremo-na-vodemlo/>
https://mojajezera.si/seznam_mojih_hribov/1036/vodemla/
<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/muzej-premogovnistva-slovenije/>
<https://www.visitsaleska.si/sl/saleska-valley/venenjski-grad/>
<https://www.venenje.si/o-venenju/dediscina/gradovi/>
<https://www.visitsaleska.si/sl/venenje-in-tito/>
<https://app.ar-tour.com/guides/venenje-1/hisa-mineralov.aspx>
<http://www.dedi.si/dediscina/324-dom-kulture-venenje>

9 PREDLOG ENODNEVNEGA IZLETA ZA MLADE PO VELENJU

Pripravi se na lep sončen dan, poln zabave, sproščenega druženja, raziskovanja naravnih lepot ter adrenalina! Na našem mladinskem doživetju bomo povezali naravne in kulturne znamenitosti Velenja z doživetji, ki pritegnejo mlade.

Pot nas bo vodila mimo **zanimiv točk v Velenju**, kjer nas čakajo različna doživetja – od **zabavnih iger** v mestnem parku, **vodnih aktivnosti na Škalskem jezeru**, **skrivnosti gradu Turn** do enega izmed **najlepših razgledov na Šaleško dolino**, pa vse do večerne sprostitve pod zvezdami na **letnem kinu**. Da bo doživetje še bolj zabavno, pa se bomo razdelili skupine. Vsaka skupina bo **zbirala nalepke**, ki smo jih pripravili, in tisti, ki zberejo vse, bodo na koncu dneva **nagrajeni**.

1. Prihod v Velenje, zbor pred Vilo Bianco (središče mesta, mestni utrip)
2. Sončni park - sprostitvev + orientacijski izziv po parku v manjših skupinah boste manjših iskali označene točke po parku in reševali zabavne naloge – fotografski izzivi in uganke.
3. Sprehod do Škalskega jezera po poti zanimivosti o jezeru, njegovi zgodovini in nastanku
4. Škalsko jezero - Adrenalinski del pri Škalskem jezeru Vožnja s čolnom ali mini golf turnir na bližnjem igrišču
5. Sprehod do Vodemle rekreacija (hoja) in razgled na Šaleško dolino/ urejene trail kolesarske poti na Vodemli za ljubitelje gorskega kolesarjenja, ki so jih uredili člani Kolesarskega društva Lignit v začetku leta 2021

<https://izleti.turisticna-zveza.si/sestavi>

Slika 8: Letni kino ob Škalskem jezeru

https://www.si21.com/f/pics/Glasba/201306292390b_03_b.jp

Slika 9: Vodemla Trails kolesarske poti

Slika 9: Vodemla Trails kolesarske poti (<https://izleti.turisticna-zveza.si/>)

PRILOGE

Slika 10: Vista park Velenje

https://kongres-magazine.eu/wp-content/uploads/2023/03/vista_park_velenje.png?x36696

Slika 11: Promenada Velenje

<https://www.slovenia.info/media/cache/resolve/og/media/processed/6/f/6ff4990962eb9ac9bcf038ee8df73aab>

Slika 12: Kulturni dom

<https://www.visitsaleska.si/app/uploads/2019/09/Dom-kulture-01-vredno-ogleda-visitsaleska.jpg>

Slika 13: Grad Velenje

https://www.culture.si/images/thumb/d/d6/Velenje_Castle_-_01.jpg/576px-Velenje_Castle_-_01.jpg

Slika 14: Velenjska plaža

<https://th.bing.com/th/id/R.e03ad9c3f6fd484c6cfab8ffc3acb2f5?rik=F4I7Ohs%2bF4D4Dw&pid=ImgRaw&r=0>

Slika 15: Kip rudarja

<https://www.velenje.si/app/uploads/2022/07/rudar.jpg>